

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Kubenovou v právní věci

žalobce: **S. R.**, nar. X.
státní příslušnost X.
t. č. pobytem X.

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky, odbor azylové a migrační politiky**
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 1. 2020, č. j. OAM-1132/ZA-ZA11-K11-2019

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění

I. Vymezení věci a obsah žaloby

1. Žalovaný zamítl rozhodnutím ze dne 29. 1. 2020, č. j. OAM-1132/ZA-ZA11-K11-2019 („rozhodnutí žalovaného“), žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany na území České

republiky. Shledal ji zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu („zákon o azylu“). Ukrajina je na seznamu bezpečných zemí původu.

2. Žalobce namítá, že domněnka o označení určité země původu jako bezpečné je vyvratitelná. Žalovaný musí v každém jednotlivém případě zkoumat, zda lze ve vztahu k dotyčnému žadateli danou zemi považovat za bezpečnou. V případě žalobce tomu tak není. Žalovaný neshromáždil dostatek aktuálních a relevantních podkladů pro vydání rozhodnutí. Obstaral si pouze jedinou zcela obecnou zprávu, která nemá vazbu na žalobcovy individuální důvody žádosti o mezinárodní ochranu. Ačkoliv v případě žadatelů pocházejících z bezpečné země původu leží větší část důkazního břemene na nich, žalovaný nemůže zcela rezignovat na shromáždění přesných a aktuálních informací o zemi původu.
3. Žalobce dodává, že svou část důkazního břemene unesl. Žalovanému poskytl věrohodnou výpověď a uvedl relevantní důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Podle žalovaného měl žalobce možnost vyhledat ochranu v zemi původu. V rozhodnutí žalovaného však chybí skutkové závěry k otázce, zda by se právům žalobce mohlo dostat efektivní ochrany ze strany příslušných státních orgánů. Žalobce odkázal na judikaturu, ze které vyplývá, že v určitých případech nelze po žadateli požadovat, aby se nejdříve pokusil o ochranu v zemi původu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2007, č. j. 4 Azs 146/2006-100). Při hodnocení dostupnosti vnitřní ochrany pak nestačí shromáždění informací o právním systému nebo struktuře veřejné moci v konkrétní zemi bez souvisejících informací o účinnosti záruk zákonnosti (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 9. 2007, č. j. 1 Azs 40/2007-129).
4. Žalobce sice nepodal žádost o mezinárodní ochranu bezprostředně po vstupu na území Evropské unie. To však nevylučuje existenci odůvodněného strachu z pronásledování nebo vážné újmy. Čas podání žádosti by sám o sobě neměl jít žadateli k tíži a správní orgán nemůže jeho žádost *a priori* posuzovat jako účelovou (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2019, č. j. 8 Azs 27/2019-52). Žalobce proto navrhl zrušení rozhodnutí žalovaného a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.

II. Vyjádření žalovaného

5. Žalovaný považuje žalobní námitky za nedůvodné. Ukrajina je na seznamu bezpečných zemí původu (§ 2 odst. 7 vyhlášky č. 328/2015 Sb.) Z výpovědi žalobce v rámci správního řízení ani z obsahu podané žaloby neplyne, že by v jeho případě tento předpoklad neplatil. Vyvrácení domněnky o bezpečnosti určité země je přitom právě na žalobci, nikoliv žalovaném. Žalobce ovšem neprokázal, že by pro něj návrat na Ukrajinu nebyl bezpečný ve smyslu důvodů pro udělení mezinárodní ochrany. Žalobce se podanou žádostí snaží legalizovat svůj pobyt v České republice. K tomu však nemá sloužit azylové řízení (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004-94). Žalovaný trvá na správnosti svého rozhodnutí a nedůvodnosti žaloby. Navrhl její zamítnutí.

III. Obsah rozhodnutí žalovaného

6. Z napadeného rozhodnutí, které rekapituluje obsah spisu, mj. vyplývá, že žalobce jako důvod žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že chtěl ve vlasti podnikat, ale stal se obětí vymáhání peněz. Během pohovoru popisoval, že v polovině října 2019 za ním přijeli nějakí muži, kteří chtěli, aby jim zaplatil 500 USD za poskytování ochrany. To žalobce odmítl, načež jej tito muži posadili do auta, odvezli za město a zbili. Dali mu zbraň ke spánku a řekli, že buď bude platit, nebo má odejít z města. Žalobce následně šel do města na policii a napsal oznámení, že mu vyhrožují neznámé osoby. Poté odjel domů. Po týdnu mu volal jeho známý, že ho jisté osoby zbily a vyptávaly se na žalobce. Tento známý žalobci řekl, ať odjede pryč. Žalobce téhož dne z Ukrajiny odcestoval. Jak dopadlo jeho trestní oznámení, neví. Na výsledek vyšetřování policie nevyčkal. Jel do Polska, protože tam pár lidí zná a trochu umí jazyk. V Polsku ho nechtěli zaměstnat, proto odjel do ČR, kde hledal práci. Zde pak potkal krajana, který mu poradil požádat o mezinárodní ochranu. Žalobce jiné problémy ve vlasti neměl. Neví, zda by své problémy mohl řešit s policií. Když se na ni obrátil poprvé, přišli vyděrači k jeho kamarádovi a zbili ho. To znamená, že je policie nezadržela. Navíc na Ukrajině vládne korupce.
7. Žalovaný shromáždil v průběhu správního řízení zprávy o zemi původu, konkrétně materiál „*Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu*“ z července 2019. Na Ukrajině podle ní obecně nedochází k porušování základních práv a svobod, ač nelze vyloučit, že dochází k dílčím excesům. Od roku 2014 přijala Ukrajina řadu ústavních reforem a přistoupila k mezinárodněprávním závazkům, které zvyšují standard ochrany lidských práv a principů vlády práva. Žalobce se k seznámení s podklady nedostavil ani později se k podkladům nevyjádřil.
8. Žalovaný shledal na základě výpovědi žalobce, že v jeho případě lze Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu ve smyslu zákona o azylu. Svůj incident měl žalobce řešit za pomoci dostupných prostředků vnitrostátní ochrany. Žalobce neposkytl ukrajinským bezpečnostním složkám prostor k prošetření jeho trestního oznámení. Namísto toho vycestoval z vlasti. Nelze proto dospět k závěru, že mu ukrajinské orgány nemohly poskytnout ochranu. Vzhledem k tomu, že žalobce o mezinárodní ochranu nepožádal bezprostředně po svém odchodu z vlasti, své problémy zřejmě nepovažoval za natolik palčivé. Jeho jednání spíše vypovídá o ekonomické migraci. Žalovaný proto shledal naplnění podmínek pro použití § 16 odst. 2 zákona o azylu a zamítl žádost žalobce jako zjevně nedůvodnou

IV. Posouzení věci krajským soudem

a. Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

9. Žalobu podala oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; „s. ř. s.“), ve lhůtě podle § 32 odst. 1 zákona o azylu. Krajský soud ve věci rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání. Vyzval účastníky k řízení, zda s takovým postupem souhlasí. Oba účastníci se ve stanovené lhůtě k této výzvě nevyjádřili, proto se má za to, že s rozhodnutím o věci samé bez jednání souhlasí. Krajský soud nepovažoval ústní projednání věci za nezbytné.

10. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (podle § 75 odst. 2 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany („procedurální směrnice“).

11. Žaloba **není důvodná.**

b. Relevantní právní úprava

12. Jádrem sporu je otázka použití § 16 odst. 2 zákona o azylu, tedy zamítnutí žádosti pro zjevnou nedůvodnost bez plného meritorního přezkumu žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Otázkou, kterou musí soud posoudit, je zda žalovaný postupoval správně, pokud v případě žalobce považoval Ukrajinu za bezpečnou zemi původu.

13. Podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí bezpečnou zemí původu stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, kde:

- a) obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu,
- b) který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a,
- c) který ratifikoval a **dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků,** a
- d) který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.

14. Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. V souladu s § 16 odst. 3 zákona o azylu jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 2, rovněž se **neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.** Podle § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví ministerstvo vyhláškou seznam bezpečných zemí původu, bezpečných třetích zemí a evropských bezpečných třetích zemí; seznamy zemí stanovené vyhláškou ministerstvo přezkoumá nejméně jedenkrát v kalendářním roce.

15. Základem vnitrostátní úpravy konceptu bezpečných zemí původu je procedurální směrnice. Ta v bodu 40 preambule uvádí, že pokud lze třetí zemi pokládat za bezpečnou zemi původu, **měly by mít členské státy možnost označit ji za bezpečnou a vycházet z domněnky, že je pro daného žadatele bezpečná, pokud žadatel neprokáže opak.** Z bodu 46 preambule vyplývá, že členské státy se mohou rozhodnout, zda budou posuzovat bezpečnost země původu případ od případu nebo označí země jako bezpečné přijetím seznamu těchto zemí. Česká republika zvolila druhou z těchto variant. Seznam bezpečných zemí původu obsahuje § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců. V souladu s bodem 24 tohoto ustanovení **Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu Ukrajinu, s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů.** Zařazení Ukrajiny na tento seznam znamená, že Ukrajina (s příslušným teritoriálním omezením) splňuje výše uvedené podmínky pro označení země za bezpečnou podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, který vychází z procedurální směrnice. Žalovaný tedy nemá povinnost tyto podmínky zkoumat jednotlivě ve vztahu ke každé žádosti o mezinárodní ochranu.
16. Z uvedeného vyplývá, že pokud žadatel pochází z bezpečné země původu, předpokládá se, že jeho žádost o mezinárodní ochranu je nedůvodná, protože mu v zemi původu nehrozí pronásledování ani vážná újma. Tato domněnka je ovšem vyvratitelná. **Každý žadatel pocházející z bezpečné země původu má možnost prokázat, že v jeho konkrétním případě by se domněnka bezpečnosti uplatnit neměla.** Žadatel tedy musí prokázat, že právě jemu „*hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Jak bylo uvedeno výše, obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu (minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu) vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70). Aby žadatel toto důkazní břemeno unesl, **musí nejenom tvrdit relevantní skutečnosti z hlediska důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, ale zejména tato tvrzení prokázat.**

c. Věcné vypořádání žalobních námitek

17. Žalobce prvně namítá, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav, protože si neobstaral dostatek relevantních informací o zemi původu. V případě aplikace institutu bezpečné země původu však žalovaný nemá povinnost shromažďovat informace o zemi původu v takovém rozsahu, jako je tomu u plného meritorního přezkumu žádosti. Jak totiž vyplývá z § 16 odst. 3 zákona o azylu, v těchto případech se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany uvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a. Je proto postačující, pokud žalovaný jako podklad pro vydání rozhodnutí využil pouze zprávu „*Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu*“, která zdůvodňuje naplnění podmínek pro zařazení Ukrajiny na seznam bezpečných zemí původu. Teprve pokud by žalobce předložil důkazy, že v jeho případě Ukrajinu za bezpečnou zemi považovat nelze, musel by žalovaný shromáždit dodatečné informace, na jejichž základě by hodnotil relevanci těchto důkazů a tvrzení žalobce ve vztahu k jednotlivým důvodům pro udělení mezinárodní ochrany. Žalobce však žádný takový důkaz nepředložil.

18. Stěžejní žalobní námitkou je nedostatečné posouzení možnosti vnitřní ochrany. Žalobce v řízení uvedl, že měl v zemi původu problémy se soukromými osobami. Na policii se obrátil jednou, to však nepomohlo. Krajský soud nicméně souhlasí s žalovaným, že žalobce neprokázal, že by v jeho konkrétním případě nebyly k dispozici prostředky vnitrostátní ochrany. Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že potíže se soukromými osobami jsou relevantní pouze v případě, že by státní orgány namítané ohrožení „podporovaly, tolerovaly, organizovaly, záměrně trpěly, nezajistily účinnou ochranu apod. Případná nižší efektivita takové ochrany v konkrétních podmínkách té které země však ještě nečiní z takového ohrožení „pronásledování“, a tedy ani azylový důvod“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2008, č. j. 7 Azs 43/2008-47). Judikatura, kterou žalobce cituje, se primárně vztahuje na případy, ve kterých pronásledování či vážná újma hrozí ze strany státu a navíc v situacích, ve kterých se nejednalo o bezpečnou zemi původu. V případě tvrzeného pronásledování ze strany soukromých osob však zásadně platí, že „aby bylo možné sledovat absenci ochrany ze strany státu, musel by stěžovatel vyčerpat všechny reálně dostupné prostředky ochrany“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004-41).
19. Z usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2020, č. j. 6 Azs 262/2019-35, pak plyne, že „[p]okud se stěžovatel ani nepokusil využít prostředky ochrany v zemi původu, nelze mu udělit mezinárodní ochranu jen na základě obecného tvrzení o jejich nefunkčnosti“. Tím spíše tento závěr bude platit v případě zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, jak uvedl i Nejvyšší správní soud: „**Je-li zřejmé, že se jedná o bezpečnou zemi původu, v níž je z hlediska standardů předpokládaných zákonem o azylu zabezpečena řádná a fungující ochrana občanů před nežádoucími ingerencemi státu do jejich základních práv a svobod, pak lze důvodně předpokládat, že v takové zemi sice může docházet k jednotlivým excesům, nicméně lze se prostřednictvím správních, soudních či jiných orgánů domáhat nápravy proti nezákonnému zásahu**“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2007, č. j. 4 Azs 195/2006-149, důraz doplněn).
20. Možnost využití vnitrostátních právních prostředků ochrany představuje jedno z kritérií pro posouzení státu jako bezpečné země původu. To znamená, že již označením Ukrajiny jako bezpečné země původu se vytváří domněnka, že možnost využití vnitrostátních prostředků ochrany existuje. Žalobce sice uvedl, že incident se soukromými osobami hlásil policii. Následně však již po týdnu opustil území Ukrajiny, takže nemohl vědět, jak policie s jeho oznámením naložila. Ze skutečnosti, že stejné osoby napadly i kamaráda žalobce, nelze dovozovat, že by police nemohla poskytnout žalobci účinnou ochranu. Žádný konkrétní důkaz žalobce v tomto ohledu nepředložil. Obecné konstatování, že na Ukrajině vládne korupce, nestačí.
21. Pokud jde o poslední námitku žalobce ohledně posouzení jeho žádosti jako účelové, krajský soud mu dává za pravdu v tom, že časová prodleva mezi příchodem na území České republiky a podáním žádosti o mezinárodní ochranu, nemůže být pro posouzení důvodnosti žádosti rozhodující. V tomto případě tomu tak ovšem ani nebylo. Tato skutečnost nebyla sama o sobě důvodem zamítnutí jeho žádosti jako zjevně nedůvodné. Tímto důvodem, jak vyplývá z výše uvedeného, byla žalobcova státní příslušnost k

Ukrajíně, která je bezpečnou zemí původu. Domněnku bezpečnosti se žalobci pro jeho konkrétní případ vyvrátit nepodařilo.

V. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

36. Krajský soud zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s., protože žalobní body jsou nedůvodné a krajský soud nezjistil žádnou vadu, k níž by musel přihlédnout i bez námitek.
37. O nákladech řízení soud rozhodl ve smyslu § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady řízení nad rámec její běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, ve dvojím vyhotovení. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 27. října 2020

JUDr. Jana Kubenová, v. r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
B. Z.